

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

รหัสวิชา ส๒๓๑๐๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

ครูผู้สอน ครูวิจิต ลีอยศ

ครูศิริพร สีนสมุทรไทย



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา



จุดประสงค์การเรียนรู้



(ด้านความรู้)

- อธิบายวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือตามที่กำหนดให้ได้

(ด้านทักษะ กระบวนการ)

- วิเคราะห์ความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือได้



จุดประสงค์การเรียนรู้



(ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์)

- รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- มุ่งมั่นในการทำงานเป็นกลุ่ม
- ใฝ่เรียนรู้

(คุณลักษณะเฉพาะ)

- เห็นความสำคัญของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาโดยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้



กิจกรรมก่อนบทเรียน



คำชี้แจง : ให้นักเรียนจัดกลุ่มจำนวนเท่า ๆ กัน หรือ ตามความเหมาะสมของจำนวนสมาชิกภายในห้อง (ครู/นักเรียนปลายทาง) จากนั้น ตอบคำถามต่อไปนี้ให้ครบถ้วน ถูกต้อง และรวดเร็ว



กิจกรรมก่อนบทเรียน



คำชี้แจง (ต่อ) : โดยเขียนคำตอบลงใน
กระดาษสมุด หรือกระดาษ A๔ หากกลุ่ม
ใดเขียนคำตอบได้ครบถ้วนก่อนให้ทั้งกลุ่ม
ยกมือขึ้น พร้อมเปล่งเสียง “เฮ” พร้อมกัน
หลังจากนั้นครูจะเดินไปตรวจคำตอบ



กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำชี้แจง (ต่อ) : กลุ่มที่ตอบถูกต้องเป็นกลุ่มแรกจะได้รับ ๒ ดาว หรือสัญลักษณ์อื่น ๆ ตามความเหมาะสม (ครูปลายทาง) ส่วนกลุ่มถัด ๆ ไปจะได้รับ ๑ ดาว

หมายเหตุ : หากสะสมได้ทั้งหมด ๒๐ ดาว สามารถนำมาแลกเปลี่ยน ๑ คะแนนประจำหน่วยได้ทันที



กิจกรรมก่อนบทเรียน

คำถาม : จากเอกสารเหตุการณ์ที่นักเรียนแต่ละกลุ่มได้รับนักเรียนคิดว่า เหตุการณ์ดังกล่าวตรงกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาวันใด และมีความสำคัญอย่างไรในทางพระพุทธศาสนา

หมายเหตุ : ให้นักเรียนใช้กระบวนการกลุ่มร่วมกันตอบคำถาม โดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็น หรือคำถามดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน



ตัวอย่างเอกสาร

ใบกิจกรรมก่อนบทเรียน เรื่อง เหตุการณ์สำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ วันสำคัญทางพระ
พุทธศาสนา



ใบกิจกรรมก่อนบทเรียน เรื่อง เหตุการณ์สำคัญทางพระพุทธศาสนา
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยศาสนา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้น
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๑
ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

เหตุการณ์ : ในวันเพ็ญเดือน ๓ ซึ่งห่างจากวันที่ตรัสรู้ ๔ เดือน พระสาวกเหล่านี้ เดินทางมาเฝ้า พระพุทธเจ้า ณ วัดเวฬุวันโดยมิได้นัดหมายถึง ๑,๒๕๐ รูป จึงได้กำหนดเรียกวันนี้ว่า วันจาตุรงคสันนิบาต คือวันประชุมใหญ่ครั้งแรกและเป็นครั้งพิเศษ ด้วยเป็นวันที่ประกอบด้วยองค์ ๔ คือ ๑. พระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมพร้อมกันโดยมิได้นัดหมาย, ๒. พระสาวกเหล่านี้ ล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา คือพระพุทธเจ้าทรงประทานอุปสมบทด้วยพระองค์เอง, ๓. พระภิกษุสงฆ์ทั้งหมดเป็นพระอรหันต์ผู้ได้อภิญญา ๖ ได้แก่ แสดงฤทธิ์ได้ ระลึกชาติได้ ตาทิพย์ หูทิพย์ กำหนดรู้ใจคนอื่นได้ และบรรลุ อาสวักขย ญาณ คือญาณหยั่งรู้ธรรมที่เป็นที่สิ้นแห่งอาสวะหรือกิเลสทั้งหลาย และ๔. วันนั้นเป็นวันเพ็ญ เดือนมาฆะ พระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ ซึ่งเป็นเวลาที่ดีที่สุดคือ เป็นเวลากลางคืน อากาศไม่ร้อน ท้องฟ้าแจ่มใส เป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนสาม (มาฆปุรณมี) หรือ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ในปৌชิกมาส

เหตุการณ์ : ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ตามปฏิทินจันทรคติของไทย และมักจะตรงกับเดือนพฤษภาคม หรือมิถุนายน แต่ถ้าปีใดมีอธิกมาส คือ มีเดือน ๘ สองหน ก็เลื่อนไปเป็นวันขึ้น ๑๕ ค่ำ กลางเดือน ๗ หรือราวเดือนมิถุนายน สำหรับวันนี้มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ๓ ประการ คือ เป็นวันพระพุทธเจ้าประสูติ, ตรัสรู้ นุตตรสัมโพธิญาณ และเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน

เหตุการณ์ : ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ของทุกปี สำหรับวันนี้ เป็นวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมที่ ทรงตรัสรู้เป็นครั้งแรก จึงถือได้ว่าวันนี้เป็นวันเริ่มต้นประกาศพระพุทธศาสนาแก่ชาวโลก และด้วยการที่ พระพุทธเจ้าทรงสามารถแสดง เปิดเผย ทำให้แจ้งแก่ชาวโลก ซึ่งพระธรรมที่ทรงตรัสรู้ได้ จึงถือได้ว่า พระองค์ได้ทรงกลายเป็นสมเด็จพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าโดย สมบูรณ์

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันวิสาขบูชา :

คำว่า วิสาขบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๖ หรือปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นวันเพ็ญเดือน ๗ ในวันนี้ เป็นวันที่พระพุทธเจ้า ประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพาน คือ พระพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระอรหันต สัมมาสัมพุทธเจ้าหลังจากประสูติ ๓๕ ปี

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

และได้ทรงบำเพ็ญพุทธกิจทุกวัน เป็นเวลา ๔๕ ปี
หลังจากประกาศพระพุทธศาสนา จนเมื่อ
พระชนมายุ ๘๐ พรรษา ก็เสด็จดับขันธปรินิพพาน



เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันมาฆบูชา :

คำว่า มาฆบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๓ หรือปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นวันเพ็ญเดือน ๔ เรียกว่า วันจาตุรงคสันนิบาต มีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้น ดังนี้ ๑. พระสงฆ์ ๑,๒๕๐ รูป มาประชุมพร้อมกัน โดยมีได้นัดหมาย ๒. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นเอหิภิกขุอุปสัมปทา

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๓. พระสงฆ์ทั้งหมดล้วนเป็นพระอรหันต์ผู้ทรงอภิญญา **และ ๔.** เป็นวันที่พระจันทร์เสวยมาฆฤกษ์ คือ เป็นวันเพ็ญกลางเดือน ๓ ทั้งนี้พระพุทธเจ้าได้แสดงธรรม **“โอวาทปาติโมกข์”** ได้แก่ ละความชั่ว กระทำความดี และทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันอาสาฬหบูชา :

คำว่า อาสาฬหบูชา หมายถึง การบูชาในวันเพ็ญเดือน ๘ หรือปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปเป็นเดือน ๘ หลัง เหตุการณ์สำคัญในวันนี้คือ

๑. พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเทศนา ชื่อ ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร แก่เหล่าปัญจวัคคีย์
๒. มีพระอริยสาวกองค์แรกที่พระพุทธเจ้าประทานอุปสมบทให้

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

โดยวิธีเอหิภิกขุอุปสัมปทา **และ ๓.** มีพระรัตนตรัย
ครบ ๓ ประการ คือ พระพุทธ พระธรรม และ
พระสงฆ์



เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันอัฐมีบูชา :

เป็นวันคล้ายวันถวายพระเพลิงพระสรีระของ
พระพุทธเจ้า ตรงกับวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๖ หาก
ปีใดมีเดือน ๘ สองหน จะเลื่อนไปตามวิสาขบูชา
คือ ถัดจากวันวิสาขบูชา ๘ วัน



เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วันธรรมสวนะ :

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า **“วันพระ”** เป็นวันสำหรับฟังธรรมใน ๑ เดือนจะมีวันพระ ๔ วัน คือ วันขึ้น ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ วันแรม ๘ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ หากเดือนใดเป็นเดือนขาด จะเป็น ๑๔ ค่ำ วันขึ้นหรือแรม ๘ ค่ำ เรียกว่า **“วันพระเล็ก”** ส่วนวันขึ้นหรือแรม ๑๕ ค่ำ หรือ ๑๔ ค่ำ เรียกว่า **“วันพระใหญ่”**

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

วิถีชาวพุทธ :

วิถีพุทธ คือการเข้าใจในหน้าที่ เข้าใจในแนวทางปฏิบัติตามหน้าที่ และทำหน้าที่ให้ถูกต้อง การรู้เท่าทันความเจริญและความเสื่อมของวิถีชีวิตตนเองและของโลก เรียกว่า พุทธะ หมายถึงผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน การเข้าใจในหน้าที่และการปฏิบัติให้ถูกต้องตามหน้าที่ของวิถีชาวพุทธ มีอยู่ ๓ ระดับ

เนื้อหาประจำบทเรียน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๓ ขั้นตอนด้วยกัน คือ ๑. รู้ปริยัติธรรม ๒. รู้การปฏิบัติให้ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม และ ๓. รู้เข้าใจในผลสำเร็จอันเนื่องมาจากการปฏิบัติที่ถูกต้องเพื่อให้เข้าถึงปฏิเวธธรรม



กิจกรรมประจำบทเรียน



กิจกรรมกลุ่ม **เรื่อง** วันสำคัญและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้น

คำชี้แจง : ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนอธิบาย เรื่องราววันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่กำหนดให้ พร้อมทั้งระบุหลักธรรมที่ได้จากวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มาโดยสังเขป **ประกอบด้วย**

๑) วันมาฆบูชา

๒) วันวิสาขบูชา

๓) วันอาสาฬหบูชา

๔) วันอัฐมีบูชา



ตัวอย่างเอกสาร

ใบงานที่ ๙ เรื่อง วันสำคัญและกิจกรรมทาง
พระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ วันสำคัญทางพระ
พุทธศาสนา



ใบงานที่ ๙ เรื่อง วันสำคัญและกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้น
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ ย้อนรอยศาสนา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
รายวิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รหัสวิชา ส ๒๓๑๐๑
ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มเขียนอธิบาย เรื่องราววันสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่กำหนดให้ พร้อมทั้งระบุ
กิจกรรมที่ได้จากวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มาโดยสังเขป

๑. เรื่องราวของวันมาฆบูชา :

.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ปรากฏ :

๒. เรื่องราวของวันวิสาขบูชา :

.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ปรากฏ :

๓. เรื่องราวของวันอาสาฬหบูชา :

.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ปรากฏ :



ตัวอย่างเอกสาร

ใบงานที่ ๙ เรื่อง วันสำคัญและหลักธรรมทาง
พระพุทธศาสนาที่เกิดขึ้น
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ วันสำคัญทางพระ
พุทธศาสนา



๔. เรื่องราวของวันอัฐรมิบูชา :

.....
.....
.....
.....

หลักธรรมที่ปรากฏ :

ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่
ชื่อ - นามสกุล	ชั้น	เลขที่

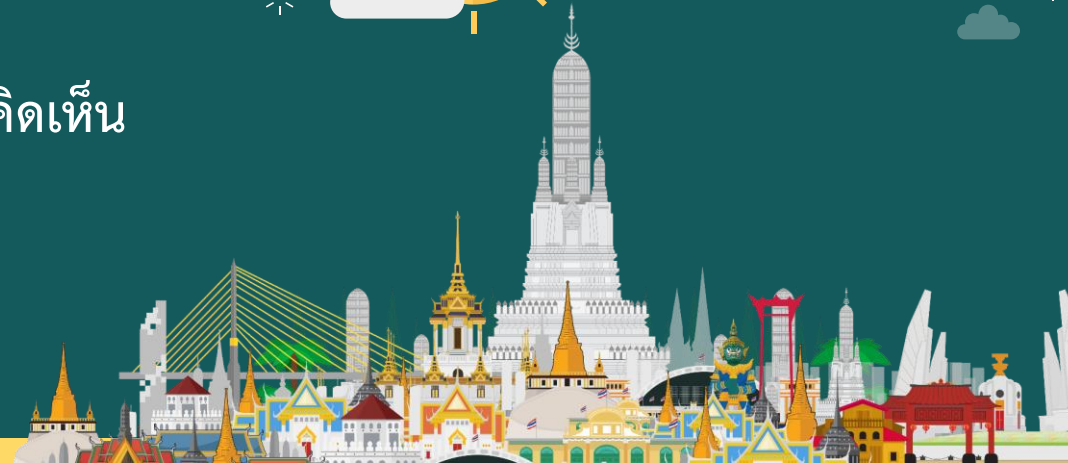
ประเด็นอภิปรายร่วมกัน



เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา

๑. นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้างจากการศึกษาเกี่ยวกับวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา
๒. นักเรียนคิดว่าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนอย่างไร

หมายเหตุ : ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายโดยสามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าวได้ตามความเข้าใจ และทัศนคติของนักเรียน



ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา



เอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน รวมทั้งการรับชมเทป
บันทึกภาพการสอนย้อนหลัง คุณครูสามารถเข้าไปดาวน์โหลดและรับชมได้
ที่ www.dltv.ac.th และหากมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติมสามารถส่งข้อความผ่าน
ทางอินบ็อกซ์ของ Page Facebook มุลินิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม
ในพระบรมราชูปถัมภ์ DLTV



ฝากถึงครูและนักเรียนปลายทาง

เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา



บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง วันสำคัญของศาสนาอื่น ๆ

สิ่งที่ต้องเตรียม : ใบงานที่ ๑๐ เรื่อง วันสำคัญของศาสนาอื่น ๆ

สำหรับนักเรียน : ให้นักเรียนไปศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวันสำคัญของศาสนาอื่น ๆ มาเบื้องต้นก่อนล่วงหน้า



